Zarządzenie
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 24 listopada 2016 r.
w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje"

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) zarządza się, co następuje.

§ 1. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie stanowiska odnawiającego się cisa pospolitego *Taxus baccata* w granicach jego zasięgu geograficznego.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:
1) położenie rezerwatu w granicach obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 oraz Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa" i jego otuliny;
2) zachowanie w obiekcie różnorodności biologicznej na co najmniej obecnym poziomie, a także transferu genów z sąsiadujących z obiektem obszarów leśnych;
3) powstrzymanie na obszarze rezerwatu inwazji roślinności ruderalnej i niepożądanej w zbiorowisku leśnym *Querco-Fagetea*;
4) położenie rezerwatu w bezpośrednim sąsiedztwie (od strony południowej) z ulicą Radosną i w bliskim sąsiedztwie osiedli Podjuchy i Zdroje, co wiąże się z silną antropopresją oraz w bezpośrednim sąsiedztwie autostrady A6, co wiąże się ze wzmożonym przedostawaniem się w granice obiektu spalin samochodowych.

§ 2. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków przedstawia tabela, stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. 1. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

2. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań, przedstawia tabela, stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Ustanawia się następujące ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych:
1) należy utrzymać dotychczasowy status użytków leśnych (Ls) na działkach ewidencyjnych 123/2 i 125/3 obręb Dąbie 144 – łączących rezerwat z kompleksem leśnym Puszczy Bukowej;
2) w przypadku planowanej zabudowy kubaturowej (mieszkalnej, użytkowej, technicznej i przemysłowej) na obszarze działek 19/2 i 21 obręb Dąbie 166 utrzymać i wprowadzać przy granicy rezerwatu nasadzenia zieleni w pasie minimum 20m stanowiących naturalną strefę buforową;
3) należy utrzymać nawierzchnię brukową ulicy Radosnej.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia[1)2)].

[1)] niniejsze zarządzenie obowiązuje do dnia 27 kwietnia 2028 r.
[2)] niniejsze zarządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Nr 17/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje" (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 39, poz. 800), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia.

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 24 listopada 2016 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
	Zagrożenia wewnętrzne	
1.	Niekontrolowana penetracja obszaru rezerwatu oraz związane z nią niszczenie okazów cisa (ścinanie gałązek), wydeptywanie roślinności i zbiór owoców runa leśnego i owoców cisa, zaśmiecanie obiektu, kradzież drewna (zagrożenie istniejące).	Właściwe oznakowanie granic rezerwatu tablicami urzędowymi, regulaminowymi i edukacyjnymi. Utrzymanie sprawności technicznej grodzenia rezerwatu siatką leśną oraz jego wymiana w zależności od potrzeb. Egzekwowanie zakazów obowiązujących w rezerwacie poprzez okresowe kontrole upoważnionych służb leśnych i służb ochrony przyrody. Drewno usuwane z rezerwatu, w ramach działań ochrony czynnej powinno być bezzwłocznie wywożone poza obszar rezerwatu i nie składowane na jego obszarze lub przy granicy.
2.	Brak naturalnych odnowień cisa oraz bujny rozwój runa i podszytu stanowiących konkurencję dla osobników cisa. Osłabienie kondycji cisa w wyniku nieprawidłowego doświetlenia stanowisk (zagrożenie istniejące).	Stworzenie warunków do kiełkowania nasion i rozwoju siewek cisa poprzez mechaniczne usunięcie gęstego runa, krzewów (w szczególności: jeżyny *Rubus sp.*, bzu czarnego *Sambucus nigra*, śnieguliczki białej *Symphoricarpos albus*) oraz podrostów wiązu *Ulmus sp.*, klonu *Acer sp.*, jawora *Acer pseudoplatanus* oraz osłonięcie siewek cisa.
3.	Zamieranie cisów na skutek nadmiernego zagęszczenia oraz uszkadzanie cisów przez wywracający się posusz sosny (zagrożenie istniejące).	Rozluźnienie zagęszczenia cisów poprzez wycięcie osobników zamierających w nadmiernym zagęszczeniu. Usuwanie posuszu, w którego zasięgu znajdują się cisy.
4.	Zgryzanie siewek cisa przez zwierzynę płową (zagrożenie potencjalne).	Utrzymanie sprawności technicznej grodzenia rezerwatu siatką leśną oraz jego wymiana w zależności od potrzeb.
5.	Zagrożenie ze strony grzybów patogennych i różnych szkodników owadzich (zagrożenie potencjalne).	Prowadzenie corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia cisów przez pasożyty zwierzęce (głównie przędziorków) i grzyby, którego wyniki posłużą do ustalenia bieżącego rodzaju i zakresu działań ochronnych przeciwdziałających zagrożeniu.

Zagrożenia zewnętrzne		
6.	Sąsiedztwo aglomeracji szczecińskiej i związana z tym urbanizacja terenów sąsiadujących z Puszczą Bukową, presja rekreacyjna, powiększanie terenów zabudowanych, rozwój terenów komunikacyjnych skutkujące fragmentacją korytarzy ekologicznych łączących rezerwat przyrody z otoczeniem, w tym z gruntami leśnymi Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa" oraz umożliwiających swobodny transfer genów z sąsiadujących z obiektem obszarów leśnych (zagrożenie istniejące).	Zjawisko niemożliwe do całkowitego wyeliminowania. Ograniczenie zagrożenia poprzez utrzymanie dotychczasowego statusu użytków leśnych (Ls) na działkach ewidencyjnych 123/2 i 125/3 obręb Dąbie 144 – łączących rezerwat z kompleksem leśnym Puszczy Bukowej. W przypadku planowanej zabudowy kubaturowej (mieszkalnej, użytkowej, technicznej i przemysłowej) na obszarze działek 19/2 i 21 obręb Dąbie 166 utrzymanie przy granicy rezerwatu nasadzeń zieleni w pasie minimum 20m stanowiących naturalną strefę buforową – składającą się z gatunków: lipa drobnolistna *Tilia cordata*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, jarząb zwyczajny *Sorbus aucuparia*, czeremcha zwyczajna *Padus avium*, grab zwyczajny *Carpinus betulus*, jabłoń dzika *Malus sylvestris*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, sosna pospolita *Pinus sylvestris*, buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, dąb bezszypułkowy *Quercus petraea* oraz krzewy: leszczyna pospolita *Corylus avellana*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaeus*, głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna* i dwuszyjkowy *Crataegus laevigata*.
7.	Autostrada biegnąca w odległości około 200 metrów od południowej granicy rezerwatu, duży parking hotelu Panorama zlokalizowany (na działce nr 14 obręb Dąbie 118) w odległości 12 m od południowej granicy rezerwatu oraz natężona emisja spalin z obu ww. obiektów oddziaływująca na stan zdrowotny drzewostanu w rezerwacie, w tym okazów cisa (zagrożenie istniejące). Nasilenie zjawiska (zagrożenie potencjalne).	Utrzymanie/rozszerzenie szpaleru drzew z odrostami (naturalnych kształtów koron oraz tworzących się u nasady pni odrostów lip *Tilia sp.*), jaki znajduje się po obu stronach wzdłuż ulicy Radosnej, stanowiący naturalny ekran zatrzymujący zanieczyszczenia związane z ruchem samochodowym. Utrzymanie dotychczasowej brukowanej nawierzchni ulicy Radosnej wymuszającej zmniejszenie prędkości przejeżdżających pojazdów.
8.	Wkraczanie i rozprzestrzenianie się w rezerwacie gatunków niepożądanych (tzw. światłożądnych) : jeżyny *Rubus sp.*, śnieguliczki *Symphoricarpos albus*, bzu czarnego *Sambucus nigra*, chmielu zwyczajnego *Humulus lup ulus* (zagrożenie istniejące).	Odstąpienie od wielkopowierzchniowych zrębów zupełnych sąsiadujących z rezerwatem wydzieleniach 25d, 25 h[3)] skutkujących nagłą zmianą stosunków świetlnych we wschodniej części rezerwatu.

[3)] według Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu dla Lasów Miejskich Szczecina na lata 2002-2011.

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 24 listopada 2016 r.

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Cięcia sanitarne drzew, w tym usuwanie martwych drzew sosny *Pinus sylvestris*.	Należy wyciąć drzewa martwe, stwarzające zagrożenie swoim powaleniem dla odnowień cisowych oraz dla grodzenia rezerwatu (w ilości zależnej od potrzeb ustalonej na podstawie lustracji i szacunku brakarskiego, przeprowadzanych w odstępach minimum 2-letnich). Usuwanie drzew powinno odbywać się przy zachowaniu maksymalnej ostrożności, w sposób nie narażający na zniszczenie podrostów i nalotów cisowych. Drzewa po wycince należy wynieść poza obręb rezerwatu w miarę bezinwazyjnie z użyciem specjalistycznego ciągnika nasiębiernego, za wyjątkiem okazów , których „wciągnięcie" z obszaru rezerwatu grozi zerwaniem ściółki i uszkodzeniem egzemplarzy cisów. Pozostawiać zajęte przez ptaki drzewa dziuplaste, a w miarę potrzeb poddać je jedynie cięciom pielęgnacyjnym. Wszystkie zabiegi realizować poza sezonem lęgowym zwierząt, tj. w okresie 01.09-28.02.	Punktowo na obszarze całego rezerwatu w wydzieleniu 125f[4)], tj. na powierzchni 2,12 ha
2.	Ogrodzenie rezerwatu.	Ok. 620 mb siatki leśnej ustawionej wzdłuż granic rezerwatu. Konserwacja i naprawa ogrodzenia w miarę potrzeb i w terminach od nich uzależnionych.	Wzdłuż granic rezerwatu.
3.	Wycinka martwych i zamierających cisów *Taxus baccata*.	Wyciąć wszystkie martwe i zamierające cisy (do 30 okazów, w jednym nawrocie) oraz okazy o słabej kondycji nie rokujące nadziei na osiągnięcie dojrzałości rosnące w zagęszczeniach (pod okapami innych cisów). Prześwietlanie cisów przeprowadzać pod nadzorem przyrodniczym – zabieg przeprowadzić w okresie pierwszych 5 lat obowiązywania niniejszego planu. Kontynuacja zabiegów, w zależności od potrzeb, w oparciu o wyniki corocznego monitoringu.	Punktowo na obszarze całego rezerwatu.
4.	Monitorowanie stanu rozprzestrzeniania się gatunków: jeżyny *Rubus sp.*, śnieguliczki *Symphoricarpos albus*, bzu czarnego *Sambucus nigra*, chmielu zwyczajnego *Humulus lupulus*.	Corocznie, kartowanie zmian.	Obszar całego rezerwatu.

[4)] według Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu dla Lasów Miejskich Szczecina na lata 2002-2011.

5.	Mechaniczne usuwanie gatunków niepożądanych w rezerwacie, w tym : jeżyny *Rubus sp.*, śnieguliczki *Symphoricarpos albus*, bzu czarnego *Sambucus nigra*, chmielu zwyczajnego *Humulus lupulus* poprzez ich wyrywanie z korzeniami i przycinanie oraz mechaniczne usuwanie podrostu mające na celu zmniejszenie zagęszczenia roślinności drugorzędowej.	Usuwanie chmielu oplatającego cisy, rosnącego w ich bliskim sąsiedztwie i innych niepożądanych w rezerwacie zarośli, tj.: jeżyny, śnieguliczki, bzu czarnego. Zabiegi przeprowadzić corocznie i powtarzać przez kilka kolejnych lat, do skutku. Intensywność zabiegów ustalić w oparciu o wyniki monitoringu rozprzestrzeniania się gatunków niepożądanych. Punktowo, powierzchnia łączna zabiegu wynosi ok. 1 ha. Usunąć siewki i przerzedzić podrost klonu *Acer sp.*, jaworu *Acer pseudoplatanus* i wiązu *Ulmus sp.*, pozostawiając nieliczne okazy wyselekcjonowane w kierunku przyszłych drzew. Zagęszczenie podrostu tych gatunków w miejscu ich występowania powinno wynosić do 5 okazów na 100 m^2. Pozyskaną biomasę należy usunąć poza obszar rezerwatu i zutylizować.	Obszar całego rezerwatu.
6.	Zwalczanie grzybów patogennych i szkodników zwierzęcych.	Przeprowadzanie corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia ze strony grzybów patogennych i szkodników (pajęczaków i owadów), w tym głównie przędziorków. W przypadku stwierdzenia ich występowania, w miarę potrzeby usuwać opadłe igły wygrabiając iglastą ściółkę. Zabieg przeprowadzić w zagęszczonej strefie cisa - na powierzchni pozbawionej runa. Ściółkę tę po usunięciu z rezerwatu wczesną wiosną i jesienią, należy spalić. Naprawa i wymiana budek lęgowych dla ptaków w ilości i częstotliwości zależnej od potrzeb.	Obszar całego rezerwatu.
7.	Monitorowanie rozwoju populacji cisa pospolitego oraz ocena skuteczności przeprowadzonych zabiegów. Powtarzać z częstotliwością nie mniejszą niż raz na 2 lata.		Punktowo na obszarze całego rezerwatu.
8.	Stworzenie warunków do kiełkowania i dobrego zakorzeniania siewek cisa.	W strefie występowania grubej warstwy ściółki należy odsłonić częściowo glebę na 10 poletkach o wymiarach 3x3 m. Prace przeprowadzać pod nadzorem botanika w okresie pierwszych 10 lat obowiązywania planu. W przypadku pomyślnego efektu - podwoić liczbę poletek w latach 2019-2027.	Punktowo na obszarze całego rezerwatu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia dla rezerwatu przyrody plan ochrony, sporządzany zgodnie z art. 18 i 20 tej ustawy. Projekt planu sporządza się uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. z 2005 r. Nr 94 poz. 794). Plany ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody lub parku krajobrazowego w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinny uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ustawy o ochronie przyrody, albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 29 tejże ustawy, jeśli dla danego obszaru Natura 2000 ustanowiono plan zadań ochronnych lub plan ochrony obejmujący obszar rezerwatu. Plan ochrony może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Plan ochrony przedmiotowego obiektu został zatwierdzony rozporządzeniem Nr 17/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje" (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 39, poz. 800). Z dniem wejścia w życie ustawy art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 201 poz. 1237 z późn. zm.) zmianie uległy kompetencje organów w kwestii ustanawiania planów ochrony, dotychczasowe zadania wojewody przejął regionalny dyrektor ochrony środowiska, natomiast art. 172 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) wprowadził przepis przejściowy, który stanowi, że ww. rozporządzenie wojewody obowiązuje do czasu wydania przez zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska stosownego zarządzenia.
Jednocześnie, w 2011 r. na podstawie zarządzenia Nr 9/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Zdroje" (Dz. Urz. woj. Zach. Nr 77, poz. 1451) zmianie uległ cel ochrony obiektu z: „wyjątkowe walory krajobrazowe" na: „zachowanie stanowiska odnawiającego się cisa pospolitego *Taxus baccata* w granicach jego zasięgu geograficznego".

Uwzględniając powyższe niniejsze zarządzenie, w porównaniu do planu ochrony ustanowionego w 2008 r., zawiera uszczegółowione zagrożenia dla aktualnego przedmiotu ochrony rezerwatu i odpowiadające im działania ochronne, aktualne wskazania do dokumentów i aktów związanych z zagospodarowaniem przestrzennym.
Rezerwat obejmuje obszar lasu o pow. 2,12 ha, gdzie typem siedliska jest las mieszany świeży. Drzewostan rezerwatu tworzy przede wszystkim sosna zwyczajna *Pinus sylvestris,* dominująca na jego całej powierzchni, natomiast w domieszce występują: brzoza brodawkowata *Betula pendula*, lipa szerokolistna *Tilia platyphyllos*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, dąb szypułkowy *Quercus robur* i bezszypułkowy *Quercus petraea*. Przedmiotowe zbiorowisko leśne rozwinęło się na gruncie porolnym i obecnie przeważają w nim gatunki wskaźnikowe dla klasy *Querco-Fagetea* obejmującej lasy liściaste z przewagą dębów. Niemniej jednak nie stanowi ono siedliska przyrodniczego, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510, zm. z 2012 r. poz. 1041 i z 2013 r. poz. 1302). Prawnie chroniony cis pospolity występuje na 30% powierzchni rezerwatu. Wiek sosen 89 lat, cisa pospolitego 30-90 lat. Drzewostan sosnowy rezerwatu, ulegający z biegiem lat ciągłemu rozluźnieniu, wpływa pozytywnie na cienioznośne osobniki cisa.

Najpoważniejszymi zagrożeniami dla zachowania przedmiotu ochrony jest obecnie brak naturalnych odnowień cisa ze względu na bujny rozwój runa i podszytu stanowiących konkurencję dla osobników cisa, występowanie posuszy sosnowego egzemplarzy w wieku 89 lat, którego powalenie zagraża okazom cisa oraz utrzymaniu użyteczności grodzenia wokół rezerwatu, występowanie grzybów patogennych i różnych szkodników owadzich. Działania ochronne przeciwdziałające ww. zagrożeniom odnosić się będą głównie do stworzenia warunków do kiełkowania nasion i rozwoju

siewek cisa poprzez mechaniczne usunięcie gęstego runa, krzewów (w szczególności: jeżyny *Rubus sp.*, bzu czarnego *Sambucus nigra*, śnieguliczki białej *Symphoricarpos albus*) oraz podrostów wiązu *Ulmus sp.*, klonu *Acer sp.*, jawora *Acer pseudoplatanus* i podrostu drzew oraz osłonięcie siewek cisa oraz corocznego monitoringu pod kątem zagrożenia cisów przez pasożyty zwierzęce (głównie przędziorków) i grzyby, którego wyniki posłużą do ustalenia i wyboru bieżącego rodzaju i zakresu działań ochronnych. W przypadku wystąpienia na obszarze rezerwatu gradacji owadów lub wzmożonej ekspansji grzybów patogennych na obszarze rezerwatu i braku efektów zwalczania metodami mechanicznymi, w oparciu o wyniki corocznego monitoringu, zostaną podjęte decyzje o rozszerzeniu zakresu metod zwalczania o środki chemiczne, w formie zmiany dotychczasowego planu ochrony bądź uzyskania zezwolenia na podstawie art. 15 ust. 4 ochronie przyrody.

Dotychczasowe zapisy odnoszące się do dopuszczonych cięć sanitarnych drzew, w tym usuwania martwych drzew sosny *Pinus sylvestris* zostały rozszerzone w odniesieniu do terminów realizacji prac i ich rozmiaru. Jednakże z dotychczasowego obowiązku wywozu wyciętego drewna z obszaru rezerwatu zostają zwolnione te egzemplarze, których „wciągnięcie" z obiektu chronionego grozi zerwaniem ściółki i uszkodzeniem okazów cisa.

Zawarte w planie ustalenia do aktów i dokumentów planistycznych Miasta Szczecin oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego maja na celu zachowanie korytarzy ekologicznych łączących rezerwat przyrody z otoczeniem, w tym z gruntami leśnymi Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa" oraz umożliwienie swobodnego transferu genów z sąsiadujących z obiektem obszarów leśnych.

Nie udostępniono rezerwatu dla celów:

1) edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, ze względu na charakter przyrodniczy obiektu oraz przeciwdziałanie wzmożonej antropopresji,
2) celów amatorskiego połowu ryb i rybactwa ze względu na ww. czynniki oraz brak w jego granicach zbiorników i cieków,
3) badań naukowych – ze względu na brak możliwości szczegółowego i jednoznacznego określenia zakresu i rodzaju dopuszczanych badań, które nie oddziaływały by negatywnie na cel ochrony rezerwatu.

Mała atrakcyjność wnętrza rezerwatu wynikająca przede wszystkim z dużego zagęszczenia warstw krzewów, podrostu i runa, nie zachęca lokalnej społeczności do jego penetracji turystycznej lub rekreacyjnej (nie obserwuje się ścieżek wydeptanych przez ludzi). Edukację i turystykę należy ograniczyć tylko do dróg i ścieżek otaczających rezerwat wzdłuż jego granic, zgodnie z istniejącymi już ścieżką dydaktyczną i szlakiem turystycznym. O walorach rezerwatu informują odpowiednie tablice.

Prowadzenie badań naukowych w obiekcie pozostaje uzależnione od uzyskania indywidualnego zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Możliwość uzyskania takiego zezwolenia wynika wprost z art. 15 ust. 1 pkt 24 ustawy o ochronie przyrody.

Położenie rezerwatu na skraju kompleksu leśnego oraz przebieg dróg i ścieżek wokół niego ułatwia ludziom dostanie się do rezerwatu i jego dewastację. Niekontrolowany wstęp do obiektu związany jest głównie z zamiarami: wyrzucenia śmieci, ścinania drzewek cisów lub ich gałęzi oraz zbioru owoców runa leśnego (głównie grzybów).

Nie wyznaczono w rezerwacie obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową. Mając na uwadze aktualny stan rezerwatu, koniecznym jest dopuszczenie w nim działań przewidzianych w zakresie ochrony czynnej, jako jedyną możliwość utrzymania celu ochrony obiektu.

W rezerwacie nie prowadzi się także działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej ze względu na brak uzasadnionej potrzeby ich wprowadzania oraz sprzeczność ewentualnej działalności w tym zakresie z celem ochrony przyrody rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Zdroje" od maja 2004 r. pokrywa się częściowo z obszarem Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020[5)]. W granicach rezerwatu, przedmiot ochrony ww. ostoi stanowią jedynie dwa gatunki nietoperzy, tj. mopek *Barbastella barbastellus* i nocek duży *Myotis myotis.*

[5)] zatwierdzonym decyzją Komisji 2009/93/WE z dnia 12 grudnia r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. L 43 z dnia 13.2.2009 r., str. 63, zm. Dz. U. L 24 z dnia 26.1.2013 r., str. 58).

Plan zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru obowiązuje na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1932). Treść ww. PZO uwzględnia obszar rezerwatu. W związku z powyższym oraz art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, w niniejszym zarządzeniu nie uwzględniono zakresu zadań ochronnych dla obszaru Wzgórza Bukowe PLH320020, który posiada już obowiązujący plan zadań ochronnych do roku 2023.

Ocena skutków regulacji (OSR) do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zdroje":

1. Cel wprowadzenia zarządzenia:

Celem wprowadzenia regulacji jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.).

2. Konsultacje społeczne:

Projekt został poddany konsultacjom społecznym.

Lista uczestników konsultacji społecznych:

1) Urząd Miejski w Szczecinie;
2) Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie – opinia pozytywna bez uwag (pismo z dnia 20.07.2016 r., znak: WLM/KK/77/2016/2423);
3) Rada Miejska w Szczecinie – opinia pozytywna Komisji Gospodarki Komunalnej, Rewitalizacji i Ochrony Środowiska Rady Miasta Szczecin z dnia 14 lipca 2016 r., znak: BRM-III-BT/0066/3/64/S19/16;
4) Regionalna Rada Ochrony Przyrody – opinia pozytywna z dnia 30.06.2016r.;
5) Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego;
6) Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – w mailu z dnia 26.10.2016 r.:
   a) zaproponowano by w metryce promulgacyjnej, zamiast wpisywania wszystkich miejsc publikacji zmian ustawy o ochronie przyrody, podać zapis „z późn. zm." – *uwagę uwzględniono w treści zarządzenia,*
   b) zwrócono się z zapytaniem dlaczego w § 1 zawarto informację, iż „plan ochrony rezerwatu przyrody „Zdroje" obowiązuje do dnia 27 kwietnia 2028 r." – *informację przeniesiono do ostatniego paragrafu zarządzenia;*
   c) zwrócono uwagę na potrzebę uzupełnienia treści § 2 ust. 2 o nazwę obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 – *uwagę uwzględniono w treści zarządzenia,*
   d) zaproponowano by w lp. 5 załącznika nr 2 zapis „Pozyskana masę należy usunąć poza obszar rezerwatu" uzupełnić o zapis „i zutylizować" – *uwagę uwzględniono w treści zarządzenia,*
7) społeczeństwo – udział społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) poprzez wydanie:
   - obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia 05.10.2015 r., znak: WOPN-ON.6202.26.2015.AR o zamiarze przystąpienia do zmiany planu ochrony i podaniu informacji do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym oraz wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie oraz przesłanie do Urzędu Miejskiego w Szczecinie z prośbą o wywieszenie obwieszczenia (przez okres ponad 21 dni na tablicy ogłoszeń). Odnośnie zamierzenia wpłynęło stanowisko Klubu Przyrodników przedstawione w piśmie pisma z dnia 17 listopada 2015 r., znak: 1101/2015 odnośnie stanowiska Klubu Przyrodników. Odpowiedź na ww. stanowisko przedstawiona została w piśmie tut. Organu z dnia 27listopada 2015 r., znak: WOPN-ON.6202.26.2015.AR,
   - obwieszczenia RDOŚ w Szczecinie z dnia 1 lipca 2016 r., znak: WOPN-ON.6202.42.2016.AR w sprawie możliwości zapoznania się z projektem oraz o możliwości i terminie wnoszenia do niego propozycji i uwag (podano do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ, wydruk w prasie o zasięgu regionalnym, umieszczenie na Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ w Szczecinie, wywieszenie na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Szczecinie oraz przesłanie do właściwych miejscowo: Urzędu Miejskiego w Szczecinie, Zakładu Usług Komunalnych w Szczecinie, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa

Zachodniopomorskiego z prośbą o jego wywieszenie na tablicach ogłoszeń przez okres 21 dni. Odnośnie treści projektu nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 pkt 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525), został uzgodniony przez Wojewodę Zachodniopomorskiego pismem z dnia 22 listopada 2016 r., znak: P-1.0522.44.2016.KD.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

Zarządzenie będzie miało wpływ na wydatki budżetu państwa. W ciągu 13 lat obowiązywania planu na zabiegi ochronne wydane zostanie w przybliżeniu 65 000 zł, w tym:
ok. 20000 zł za ogrodzenie rezerwatu siatką (na długości ok. 620 m) i ewentualną konserwację grodzenia, ok. 15000 zł za monitoring grzybów patogennych i szkodników oraz działania zmierzające do ich likwidacji (bez zastosowania środków chemicznych), ok. 20000 zł za usuwanie gatunków inwazyjnych i podrostu klonu, jaworu i wiązu, ok. 2000 zł za monitoring rozprzestrzeniania się gatunków roślin inwazyjnych, ok 2500 zł za stworzenie warunków dla kiełkowania siewek cisa, ok. 5500 za monitoring gatunków stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000, ok. 2000 zł za naprawę i wymianę budek lęgowych dla ptaków. Koszty usunięcia martwych cisów oraz usuwania podrostu oszacowane zostaną odpowiednio w latach wykonywania w/w zabiegów przez zarządcę rezerwatu. Część z tych środków zapewniają dotacje pozabudżetowe, m.in. z funduszy finansujących ochronę środowiska.
Uzyskane koszty należy traktować bardzo orientacyjnie, gdyż ze względu na specyfikę prac i terenu mogą się znacznie różnić u różnych wykonawców. Należy wziąć także pod uwagę ewentualny wzrost cen usług i materiałów. Szczegółowa wielkość poniesionych kosztów oszacowywana będzie na bieżąco, najwcześniej w rok poprzedzający wykonanie działań.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy:

Zarządzenie będzie miało wpływ na rynek pracy poprzez wymóg realizacji zaplanowanych działań ochronnych i monitoringu.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki:

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów:

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

7. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej:

Zarządzenie nie narusza zapisów zawartych w Dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa Siedliskowa (Dz. Urz. L 206 z 22.07.1992 r., str. 7—5 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102 z późn. zm.).

Szczecin, dnia 23 listopada 2016 r.

Sporządził:

STARSZY SPECJALISTA
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
w Szczecinie
Agnieszka Racławska

Wnioskodawca:

NACZELNIK
Wydziału Ochrony Przyrody
i Obszarów Natura 2000
w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska
w Szczecinie
Marcin Dziubak